

Skåneland och vikingarna i Sydamerika

En faktasammanställning 1983

av Carl Gustaf Liljenberg

Inom alla områden, icke minst inom kulturens värld, har normanderna - ättlingarna till vikingatidens skåneländare, då tidens skanungar - hemma och ute i världen skapat sig ett internationellt namn. Vi kan, på tal om vikingatiden och vikingastaten Normandie, bara erinra om den i Argentina verksamme internationellt kände, professor , Jaques de Mahieu, som sedan 1960-talet i samarbete med ett antal sydamerikanska specialister inom skilda områden i en serie - hittills sju arbeten - kunnat konstatera sammanhang, som skapat ett helt nytt kunskapsområde: de sydiskandinaviska eller som han skriver danska vikingarna och deras värld, 967-1532 som statsgrundare, men fortfarande i en lång rad i skogarna fortlevande vita grupper, de s k vita "indianerna", vilkas nordeuropeiska härkomst genom omfattande biologiska och medicinska undersökningar klart och ofrånkomligt fastställts.

Bakom myternas och indiankrönikornas vita gudar och gudinnor, vita hjältar, vita krigare, från Tlapallán = Landet i havet i öster med dess berömda berg, Coatebeque, döljer sig närvaron av danska vikingar med hittills, enligt de indianska krönikornas kronologi, till år 967 fastställt första uppträdande i Mellanamerika, från 989 i Sydamerika.

De upprättade där 967-1284 en rad mäktiga riken intill deras fåtalighet (t ex katastrofen i Tiahuanacuriket 1275-1284) möjliggjorde indianernas övervikt och sedermera spanjorernas slutseger 1532 (1572).

Dessa katastrofer gav upphovet till de i skogarna och vissa kuster flydda, redan 1502 beskrivna vita infödda och till de redan 1532 omtalade vita amazonerna, vars sista bastardiserade grupp på ca 50-60 kvinnor år 1954 studerades, fotograferades och fick berätta om sig själva.

Den första sammanställningen av källorna för begreppen "vita gudar", "vita hjältar", "vita krigare" och deras herradöme korn genom A H Verril (1927).

Den, som påvisade att de i Söderhavet levande blonda, blåögda, långa, markant vithudade människogrupperna, som fjorton europeiska sjöfarare och upptäcktsresande åren 1600-1778 skildrade, nämligen på Marquesasöarna, Salomonöarna, Duffön, Påskön och Tahiti, anlant dit i samband med sjöförbindelserna och en indiansk invandring från Sydamerika, var Thor Heyerdahl (1952).

Den förste som satte dessa vita befolkningsgrupper i Sydamerika och Polynesien i förbindelse med en nordeuropeisk invandring, var normanden Etienne Prasseru de Bourgourg (1857).

Det var först 1933 (Edmund Riss, William La Varre), som rusinerna av Tiahuanacu, klart uppfattades som europeiska, men de hade långt dessförinnan uppmärksammats av Garcilaso de Vega (1722) som av främmande, icke-indianskt ursprung.

J de Mahieus medarbetare, Hermann Munk, ville se invandringen av vikingarna som härrörande från Slesvig och Danelagen (1971)

Den, som skriver detta, har nu i två år (sedan 1980) däremot förfäktat en helt annan ursprungslinje, och bl a bestämt hänfört en grupp av inskrifterna, icke till vikingatidens Norden, utan till bronsåldern, vilket nu besannats (J de Mahieu, 1982), dock icke nordisk, utan Medelhavsområdets bronsålder, bl a bevisbar genom de totalt oförändrade fornhamitiska och fornberberiska låneorden i Mayaspråket. (Achour Bougab, 1981) och av libyska inskrifter på urnor i Argentina, som redan 1934 och 1946 väckte Emile R och Duncan L Wagners uppmärksamhet. Libyerna, ett blont kulturfolk, efter vilka Libyen fått sitt namn och första gången omtalas i egyptiska källor år 1227 f Kr, var komna från Nordeuropa och betecknas på bilder med samma rastecken och hudfärg o s v, som nordhavsfolken (och deras nutida ättlingar är de blonda berberfolken mellan Algeriet och Marocko). De använde som i Sydamerika Linear A.

Vikingarnas arkeologiska och epigrafiska kvarlåtenskap är givetvis av en helt annan karaktär. De kommer ju först ca 2000 år senare.

I en undersökning (på tyska 1982, ännu otryckt), av dels ort- och personnamn, dels titlar och gruppbeteckningar (t ex gifta vita kvinnor, ogifta män av kejsarätten osv.), dels ord förrådet i runinskrifter och vidare av de fornöstnordiska låneorden i aymara-, maya-, quichuà- samt guarani- och mohicà språken, därav 41% markant fornskånska ord och 50% ännu mera övertygande fornskånska personnamnen med dominant hemvist i Vättland (Nö Skåneland) och med ett ännu mera betonat geografiskt ursprung mellan Mörrumsån i nö och Österlen i sö, osv. har jag endast kunnat draga en enda ofrånkomlig slutsats, nämligen att de hittills till år 967 daterade till Mellanamerika anlända vikingarna, kom direkt från Normandie och var av ren skånsk härstamning, vilket ju redan deras närmaste hemland, den fornskånska dotterstaten Normandie visar, vilket berörs i översikten om Normandies uppkomsthistoria.

Jag har (på tyska 1982) utarbetat en mycket kortfattad prima facie om perioden 967-1005. Denna tid omfattade grundandet av 1) riket Ullmarsland (indiantskt Olmánlán) 967 genom Ullmar, 2) amaururunariket i Amasonas 989, genom bröderna Amilvagar (Amilavaci) och Vakni (Vochi), 3) Skimriket Chimor år 1000 genom Heimlak (Naymlap), 4) Vaeri Höges rike, dvs Tiahuanacuriket 1005 och mellan 989 och 1005, 5) Hundingamark (Cundinamarca, ett namn som dokumentariskt kan bevisas ha existerat långt före spanjorernas ankomst (1502). Dess skapare har varit Hundi (Cundil). Landet heter sedan 1819: Gran Columbia.

Jag har som den förste forskaren sökt påvisa, att sedan Ullmars föräldrar och en broder fanns i Mellanamerika före det annars som historiskt faktum påvisbara året 967, då Ullmar med sin flotta landstiger i nuvarande Guatemala. Fadern bar det endast mellan

Mörrumsån och Helgeån ca 530-1241 påvisbara forn engliga personnamnet (P N), som urgermanskt har haft formen Hathuwolafar, ca 530 har den fornnordsjögermanska formen Hathuwolfar, men före 900: Hathuulfr. (I den formen med skånsk utvandring till England 854 och till Normandie 879). Det har hemma i Skåneland på 900-talet varit,- Hadulfr, senare åter förkortat och ännu 1231 möter oss i Guthesbo, senare Guthringe, som Half (Helf) och som i Harrcien-Wierland i norra Estland. Vid förläningen (vasallförläning) år 1241 skrives det Haelf.

Hathuulfr har rimligen efter sin ankomst ca 930-talet grundat en stat på det nuvarande Honduras kust. Denna stat måste ha bestått ännu år 967, när Hathuulfr har avlidit och sonen Ullmar landstiger i Panutlan i nutidens Guatemala.

Ännu Hathuulfrs (Mellanamerika) ättling i 21 led, den 14 inkakejsaren, som mördades av spanjorerna vid rikets fall 1532, bar personnamnet Hathuulfr-,Atahualpa

Hur väl den härskande blonda fornskånskättade överklassen kände de nordiska personnamnens innebörd bevisas av bastarden Hathuulfr, vars namn betyder "stridvarg". Han fördrev 1525, sin helblonde halvbror från tronen, såsom icke "invigd" och icke heller som kejsare gav sig ett "heligt" namn. Brodern Ulf däremot, kunde som inkarnation av livets gud Ingui. (vars namn i Norden på 900-talet blev Ingwin), dvs som högste härskare (oymara:spakhta quichua: Sapalla) och Inguis, livsalstrarens, överstepräst,: därtill en invigd, icke bära ett "orent" namn, som betydde varg, alltså ett skogsdjur som dödade människor, utan som kejsare och son av den 13 inka: Aunundr måste han ersätta det med det "renare" (fornskånska skirri = som indianskt låneord scyri): Asgeir, dvs det gudomliga mandomsspjutet.

Man bör kanske här påpeka att liksom PN Ullmar döljer sig i tre skånska ortnamn Ullstorp, så har vi i PN Gnupa (sju kejsare från ca 1350 till 1500) det fornskånska förnamn, som döljer sig i ortnamnet Grubbarp (Loshults s:n, Ö Göinge h:d) och i Grubbe fälle (även därstädes).

Om de nordiska namnens transkription till indianska språk och återskandinavisering skall omtalas senare, liksom om de nordiska, här fornskånska, låneorden i olika indianska språk, speciellt allt som har med stat och statsmakt att göra. (Jfr Danelagen i England och det engelska språkets låneord, resp de skandinaviska låneorden i ryska, vitrutenska, polska och litauiska).

I samband med mina egna forskning, oberoende av vikingaforskningen i Sydamerika, uppställde jag 1978 den arbetshypotesen, att det var de Ingui-dyrkande (Ingunnar Freyrtroende) normanniska vikingaättlingarna av fornskånsk härkomst, som i västra Sydamerika skapade ett Ingurike, vars kejsare (1284 1572) som inkarnation av Ingui (senare i 900-talets Norden Ingwin), kom att bära gudens eget namn, vilket senare ändrades till Inka och då kom att uppfattas som en höghelig titel. Inkakejsarnas ätt var helblond och man möter i de olika rikenas kungaätter tillnamn som Khaká (blond) eller Khakahapacá (rödhårig) .

Fornskånskt malk (nyskånskt molk) = mjölk gav upphovet till titeln mallku=mjölkvit=härskaren. Konungen blev con. Jarl övertogs i quichuá som Yaro och i toltek som ayar. Styrisman kom på indianskt språk att bli ett "scvri"=regerande storfurste. Visi (anförare) omvandlades till "tisci" oeh blev en titel åt kungen. En jordägare och

krigsskareanförare kallades apo, efter fornskånskt aabu (nyskånskt åbo) .Kappe (kämpe) blev till cápac. En utmärkt gift krigare, dvs mangodr (nutidens gudeman) blev till kungatiteln manco.

Kona (husfru) blev omvandlat till coya, som kom att betyda kejsarinna. En gift nordisk kvinna kallades efter smeknamnet "pulla" för palla.

Unge blev till ynga och användes bara i Inkariket för medlemmar av kejsarfamiljen. Yngre ogifta män av kejsarhuset kalla des paugor, senare paugi och indianiserades till auki. Fader blev till patiti. Hos de vita guarani heter far ännu idag pa´i. Det skånska "mumma" för mor lever kvar som "mama".

Av de otaliga låneorden framförallt i nahuatl (Mexiko), aymaro (Bolivia) , quichúa (Peru, Ecuador, Bolivia, Argentina) ,guarani´ (Paraguay, Argentina och Brasilien) tultek (Columbia) och mochicá (Stillahavskusten), kan här bara ges ett litet axplock = hur - huasi (quasi) , kust - cusco eller cuzco, land - lán, mark - marca, mosse - musu, matt, (nyskånskt mad) - matt, bro - bingo, vej (väg) - vej.

Fornskånskt rim betydde öronsnytt. En ring i öronsnytt blev ringsrim. Det upptogs oförändrat i quichúa".

Av hälsningsordet "hell" blev överallt "hailli". Strängaspelspräster hette liksom i Norden: en gygil, flera gygilar. När kristendomen kom till Skandinavien, blev gygil degraderad till "speleman", senare under medeltiden till kringvandrande spelmän. Slutligen till beteckningen för en marknadsförnjare, som vanligen till sin musik förevisade vilda djur, på nyskånska "gyglare", på nysvenska "gycklare" och på nydanska "gøglere".

Det fornskånska "sau" (så) blev "au", "ax" blev "ah", "hemma" (by) blev "amag", "frocka" blev "tec", "kil" blev "chil". Gästhus blev till - gata (by) = quichua, blajto = (by) alltså "i ortnamn. List=liz, nabo=nabe, Nagga=nag, nalkas någon = nakanin, piba - pi, pocka - pogo, sovare - xvar, åkalla - ankallin, eldkol - kolli, kagge - kocha, knåda - chapuni, hacka itu - hakkulu, heliga - huilka, fornskånskt muka (=latinets mus) - muka, sakta - pakta, pilla - pillu, borg - pirka, berg - beque, bygr - pirr, huddo - haya, rimma (skalda) - rimani, rymma - rumi, hinska (det andra) - yskay, toning - tauna, ligga - lig, (vatten) kar - car i betydelse "fisk", mala - mal, bauge (båge) - buku, att kila (springa iväg) - kelay, blossa - uox (i betydelse göra upp eld), aftir (efter) - etal, bana väg - ban, hudda - huta, sadd (sådd) - satana, traeg (trög) - taeraeg, kvinna - inga (i betydelsen "mor"), meidha (skada) - moyta, moin (skånska för min) - moin, piss - pis, supa - sapp, komma - hamuni, ungdrysse (ungtjur) - jungeis, naman (närmaste man) - anmanni, osv.

Alla dessa indianska ord är bevisliga låneord från fornöstnordiskt språk.

Indianernas ord för människa är "amanuru", men de vita invandrarna från Norden och deras ättlingar fick benämningen "amaururuna" dvs månansikte (Jfr de nordamerikanska indianernas "blekansikten" för européerna).

Av ortnamnen skall bara några nämnas. Jötunkulla (nynordiskt Jättekulla) blev Hatuncollá. Tukishus, Tukihusa blev i indianskt språk Tocanguzir och Tocaguazo. Jag anför här den officiella spanska språkliga ortografen. Ur nordisk synpunkt skall vi givetvis skriva "Tokanhuzir" och "Tokahuazo". PN Tuki, senare Toke, i Skåneland och Danmark

sedan ca 1400: Tage, kom att som ortnamn bli sju fornskånska Tokaethorp, nyskånska Tockarp.

Vejabro, en bro över floden Paraguay, blev till det ännu blomstrande Weibingo (nordiskt - br- förvandlas till - b -).

Av nordiska gudar kom främst herreståndets och tulirnas (tempelprästernas) idol: Ingui (800-talets Skåneland) , som på 900-talet i Norden blev Ingwin).

Såsom K E Grannholm (1974) visat hade den tidens Skåne tre olika Ingwin-ornråden med vardera sin slipkårestensteknik: NV, NÖ och SÖ Skåne. Huvudområde var östra Skåne från Helgeå ned till sydkusten. Det stämmer bra med Ingui-kulten i Sydamerika. Odin finns bara i ett område, som hörde till vikingarnas landstigningsområde i Peru år 1000. Det är befolkningen i Chan-chan, som talar quichuá. Och här möter vi bland den indianska olympens 78 gudar i Mellan- och Sydamerika den ende vilde stormguden. I ett område kallas han Atán, i ett annat Guatán, men i Chiapas med markanta traditioner heter han Votán.

Runfutharken har, såvitt jag kan se, 26 (och ej som Hermann Munk 1978 påstår 25) runor.

Runa 8=v, men 8B (min beteckning) är icke "w", utan den ur skånsk diftongen au.

Runa 23 är icke något angelsachsiskt "ea", utan det markanta, framför allt i nordöstra Skåne en gång så vanliga "ao", t ex i "gå" (gao) eller "stå" (stao).

Enligt Munk har runorna 18=e och 20=e vardera sju varianter.

Runa 6=K och 11=n har vardera 4 tecken.

Runa 2=u, 3=th, 16=t och 19=m har vardera tre varianter.

Helt nya runor efter ca 1060 är nr 25 = ö och nr 26 = y.

Deras närvaro skvallrar om en likartad ljudutveckling både i Skåneland och bland de skånskättade nordborna i Sydamerika. Språket är ännu på 1000-talet häpnadsväckande väl bevarat.

Såvitt jag är underrättad kan man nu konstatera 150 fornöstnordiska runinskrifter. De talar ett mycket tydligt språk: levnadsviisdom, meddelanden, varningar, bönfäll. En grupp består av ett antal begynnelse-runor och kan inte läsas eftersom vi saknar nyckel till orden, som döljes efter begynnelse-runan.

Intressant är den mytologiska beteckningen för "drakskepp", nämligen "ormfågel" såsom synonym för draken i fören och "fågel" som vision av seglen. Ullmars tvillingbror i mytologin: aztekernas och toltekernas gud, Quetzalcóatl och mayafolkens gud Kukulkán, är alltså i verkligheten hans drakkir, dvs drakskepp.

Erövraren - hjälten Ullmar = Olmán ansågs ha gudar till föräldrar: fadern har en rad gudanamn bl a "himlens herre" och modern likaså, bl a "moder jord". Då kunde man ju icke datera deras ankomst till Mellanamerika, utan först det år gudasonen Ullmar uppenbarar sig. Likaledes får Ullmars broder, som senare genom uppror tillsammans med

indianerna, tvingar Ullmar att lämna landet, icke något eget namn utan flera gudanamn, bl a "den som går, som han vill och tycker" eller på toltekiska: Moyocoya. Indianerna känner 78 gudar.

Invandraråret 967 är sålunda oriktigt. Det verkliga ankomståret hör till 930-talet.

Avbildningar av nordeuropeiska hästar, kor och hundar, snäckskal med solkors och keramik med skepp osv är talande vittnesbörd, likaså de hundratals på klippavsatser på sockel av två meter i diameter av vit lera skulpterade 140 cm höga statyerna av vita män med helskägg och vikingahjälm. Eller begravnings platserna med blonda och rödblonda mumier av kvinnor på halvön Paracas i Peru och i Serra do Machado i Brasilien.

Om de kringspridda i skogarna levande vikingaättlingarna, skall här bara talas kortfattat.

Alcide d'Orbigny (normand) skildrar 1830 de helt vita och blonda 1337 medlemmarna av antisfolket, som bildade gemenskap med antisindianerna, men levde skilda från dem och var helt civiliserade och europeiska.

Idag är de en gång helvita antis bastarder. Två andra helt vita och blonda stammar: macatenés och taconés har icke påträffats efter 1830.

De mäktigaste av de vita stammarna i Bolivia år 1830, utgjorde Yuracaris (de vita krigarna) de var högt civiliserade, skickliga hantverkare samt vida omkring fruktade för sin styrka, organisation och krigiskhet. De kände bl a den ursprungliga boktryckarkonsten och tryckte med träklossar doppade i växtfärger, men d'Orbigny talar icke om huruvida deras runor skrevs på östnordiskt eller sedan länge på ett indianskt språk. Efter 1830 vet vi ingenting om detta märkliga vita folk.

I Guayana påträffade J Huvault 1883 två helt blonda och vita stammar, senare ej mera omtalade.

De vita waikos i Brasilien upptäcktes av en plantagedirektör 1906 i Santa Ross vid floden Abuna. År 1956 fanns de på ön Maraca i Velho-Verreno-floden.

Victor v Hagen mötte 1953 ljushyade, blåögda s k "indianer" i Pomchacha och Vilca-Huana i Peru.

Guarani(de vita från slätterna) lever kvar i Paraguay, där de av armén fått egen jord. I Argentina har de bättre villkor och har fått jordområden av krigsmakten. Där använder de ännu runor som meddelandesymboler och egna runliknande tecken utan att veta att detta arv från deras vita förfäder, som de så gärna talar om, en gång hette "runor" och var bokstäver i en skrift.

I Brasilien har guarani 1973 påträffats av FUNAJ (Fundação Nacional do Indos) i distriktet Altamira vid nedre Xingy, en biflod till Amasonas och står som vita under dess beskydd.

Guaranifolkets indianska språk fick år 1950 sin ortografi genom beslut i Montevideo av representanter för Argentina, Brasilien och Paraguay.

Idag vet man att dessa vita stammar är ättlingar av daniska vikingar, riktigare skåningar.

De vita stammarnas utbredningsområde motsvarar i stort vikingastaternas områden. De finns från Guayana i norr till Eldslandet i söder, från Stillahavskusten i väst till Atlantkusten i öst. Alla känna sitt ursprung från "vita, skäggiga, blonda män", som en gång kommit över havet från nordöst, från "Sollandet".

Alla bevarade indianska handskrifter talar om det, ex Popul Vuh och Codex Vaticanus samt de historiska verk som t ex inka fursten Felipe, Guamán Poma de Ayala, en vikingaättling i obrottna led, författade, rikt illustrerade eller den infödde historieskrivaren, fursten av Chalco, Chimalpáhin Cuauhtlehuauitzin. Likaså de indianska källor och meddelanden av de läraste prästhistorikerna baserade de verk som pater Bernardino de Sahagún, skrev på 1500-talet, innan arkiv- och biblioteksskatterna brändes i Madrid av helgalna kristna präster. Det gäller här de aztetiska kulturskatterna i Mexiko. De aztekiska traditionerna och krönikornas utsago om de vita samlade och utgav pater Diego Duran (åren 1867-1880). Hans datering av vikingarnas ankomst till Mexiko: 902, kullkastar t o m min datering för Mellanamerika: åren kring 930-935. Har de indianska källorna rätt och ingenting kan anföras mot dem, har redan Hathuulfrs (död 967) fader, anlant från Europa till Mexiko 902. Då kan dessa fornskånska vikingar endast en kort tid: 879/895 902 levat i Normandie och behöver icke nödvändigtvis ha varit bosatta i England 854-879, vilket man dock t v får utgå ifrån.

En annan viktig källa är den toltekiske fursten och kungaättlingen Ixtilxochitlis stora krönika över det toltekiska folket. Man indelar norbornas närvaro i perioder: "Incap runa" var "fjärde tidsålder" och omfattar Inkarikets existens (1284-1532)

Vi talade ovan om den bl a till himmelsguden Tonacatecutli upphöjde Hathuulfr, den indianska gudavärldens Iztac Mixcóatl osv. Hans blonda hår förvarades, från hans död (967?) till 1521, i ett kostbart guldskrin besatt med ädelstenar i det heligaste templet i Tlaxcala tills det vid stadens erövring plundring och brand föll i de helt omänskliga spanjorernas och deras fanatiska prästers händer och av dem uppfattades som en slutlig bekräftelse på att den högste guden Iztac Mixcóatl=Camaxli=Tonacatecutli alls icke varit någon "avgud", utan en blond vit man, som indianfolken redan 1502 hade berättat för spanjorerna.

Vad dessa gjorde med Hathuulfrs hår och gyllene skrin, vet jag icke, då jag icke har läst de spanska krigsbytesrapporterna till Madrid 1521 och ej heller de sydamerikanska bytesdelningslistorna, som upprättades efter varje krigsexpedition i detta fallet år 1521.

Det är väl självklart att vikingarna i Sydamerika 989-ff och i Mellanamerika-Mexiko 902-989 (och enligt Duran även 1194-ff) sökt bevara kunskapen om resevägen från Europa och sökt att nå kontakt med Normandie. Man får väl anta att den indianska traditionen om landet Tlapallán ("i havet i öster") avsett Normandie, medan solens land: Tollán eller Tullán kan ha avsett stamlandet Skåneland.

Var det "heliga berget" Coatlebeque eller (Coallebeque) legat blir en annan fråga. Det kan vara ett korrumpert Kullaberg.

Det är ett faktum, att förbindelsen mellan Sydamerika och Normandie kunde upprätthållas. En sådan kontakt bestod långt före år 1193 då handeln med brasilträ först kan beläggas. Denna förbindelse kan självfallet ej ha etablerats tidrymden efter utseglingen på 900-talet, eftersom med tiden det som är dagens händelser med tiden

kommer att tillhöra det förflutna och försvinna i glömskan. En sjöförbindelse måste ha funnits icke bara kring brasiltrahandelns äldsta datering: kring 1150 utan redan före de regelbundna sjöfartsförbindelsernas tid på 1100-talet och senare.

Den moderna forskningen har också kunnat arbeta med ett övertygande konsthistoriskt material, som ovillkorligen bevisar den normandiska kyrkliga konstens inflytande i Sydamerika. Förekomsten av bl a den västerländska djurkretsen visar ytterligare på samband med Normandie och speciellt med området kring Amiens.

En kristen mission har bedrivits. Det visar oavvisligen Chimalpáhins historieskrivning och handskriften Popul Vu.

Indianfolken har bevarat minnet av den kristna religionens apostel: Thul Gnupa. Thul är det uråldriga fornordiska begreppet för tempelpräster, som existerade redan på 300-talet f Kr. Pytheas Thyle (Thule) betyder "tempelstad". Gnupa har vi kvar i nordöstskånska ortnamn.

En annan, fader Thumi, kallas i indiansk tradition pa'í Zumé, dvs far Thumi.

Frågan är bara om dessa båda var inhemska förkunnare eller om de kommit från Normandie, som bl a Jaque de Mahieù anser sannolikast.

Deras nordiska namn talar emot Normandie, där man väl knappast på 1100-talet kan ha haft dem oförändrade kvar, såvida icke det ute på landsbygden fanns en nordiskspråkig bebyggelse ännu så sent, vilket enligt kännare är fullt möjligt.

Även efter tempelriddarordens närvaro, finns det i Sydamerika handgripliga bevis, bl a arkeologiska. Enligt den infödde historieskrivaren Chimalpáhin kom tempelriddarorden till Mexico 1272 och 1299. Den skall ha överflyttat med all sin egendom år 1304, vilket dock är fel. Orden upplöstes först tre år senare, 1307. Men viktiga delar av orden kan ha utvandrat till Parnaíba-området i Brasilien 1304.

Tempelriddarna kallades Tlacochoyco och kaplanerna Teotlixca.

Hur mötet mellan normander ca 1150 (och tidigare) och med tempelriddarorden 1272-1307 gestaltade sig för vikingaättlingarna är svårt att säga. Krönikorna talar om samarbete och ömsesidig handel och bergsbruk.

Ett bevis för vikingaättlingarnas utnyttjande av naturrikedomarna, ger följande runinskrift som lakoniskt säger: "Sam' tälj' ik abbis gulls takn", dvs "samman teller jag Abbis (= Åbjörns) guldtackor". Vem som tellt dem (på svenska räknat dem) nämns icke, ej heller varför den mäktige Åbjörn lät räkna dem samman.

De styrande fruktade icke att i runinskriften angripa varandra eller varna för att nu lämnade man ett furstendöme och kom in i ett annat. Det visar följande: "Ulkum Ulfr ilska uba yrtna (h)elgis ok og kakli - uam", dvs Ulkum Ulfrs ilska över uryta Helgis ok og Kakli hanum". Alltså: ulken (sjöfararen) Ulfrs ilska över oredan under Helgis ok (välde) och över de av honom utspridda ryktena.

Jesuiterna, som 1549 upprättade sin första provins i Brasilien, fann otvetydiga minnesmärken, som pekade på en tidig kristen mission i Brasilien. Modern forskning har kunnat datera den till ca 1260-1302 -?

Pater de Nóbrega, jesuiternas förste provincial i Brasilien har i brev 1549 berättat om indianernas traditioner om fader Thumi- pay Zumé. De mest påtagliga traditionerna fanns i Bahia, där fader Thumi eller Thummi en gång landsteg och sedan levde. Vidare i Cabo Frio, 200 km norr om Rio de Janeiro samt 240 km söder om det kap, som ännu idag heter Cabo Sao Tome.

När indianerna på .1270-talet skulle döda fader Thumi-Thummi (Zumé) uppstod, berättade deras tradition på 1500-talet, ur Bahia de Todos os Santos en 2.5 km lång sandbank, som räddade honom och som indianerna sedan dess (1270-talet) kallar Maraipé, dvs "den vite mannens väg".

Missionen från Normandie utlöstes av de normanniska sydamerika sjöfararnas berättelser. Den kan dateras: senast ca 1260 och fortgick ännu 1302., väl också efter det tempelherrarna 1307 fört över sitt jättelika arkiv från La Rochelle till Brasilien. Genom missionen riktades Tempelherreordens blickar mot Sydamerika. De sände sina handelskepp dit och kunde snart upptäcka silvergruvorna, som satte orden i stånd att uppföra 70 katedraler och 50 jättekyrkor i Frankrike, särskilt i Normandie. Det var när tempelherrarna sökte införa kristendomen i Inguis=Inkas rike, som bastarden Kari (fornordiskt personnamn) reste indianerna, vilket resulterade i huvudstaden Tiahuanacas förstörelse och massmordet på vikingaättlingarna. Endast med yttersta nöd lyckades nordborna 1277-1284 slå ned indianupproret och grunda guden Inguis (Ingunnar Freys) rike, som indianerna kallade Inkariket.

Det var icke bara guld, som nordborna snart upptäckte i Sydamerika. Även de stora silverfyndigheterna bearbetades och blev på 1200-talet en rik inkomstkälla genom försäljning till bl a tempelriddarorden.

I Tiahuanacuriket bröts järnmalm och man kände framställningen av stål.

Ett bevis härför, är det stålsvärd med runinskrift, som Martin Juárez fann i februari 1972 på Cerro Velazco, 14 km från La Rioja, inuti en svårtillgänglig grotta, på 2300 m höjd. Det låg mellan revbenen på ett mansskelett. På grund av terrängen kunde upphittaren icke ensam föra bort det i och för undersökning. Tack vare den torra luften i Anderna upp visade svärdet endast svaga rostskador.

Svärdet blev 1976 undersökt av en fackman inom metallurgi i Buenos Aires. Det var 519 mm långt, skidan var 409 mm lång, i genomsnitt var svärdet 10.8 mm brett och 3.5 mm tjockt. Det hade framställts av kallhamrat stål av en förnämlig kvalitet. Svärdfästet var av drivet silver med ett sirat av återkommande motiv. Svärdseggen visade spår av slipning och svärdet var gammalt, när den siste ägaren dog i bergsgrottan., Någon C14-datering skedde ej. Skivorna som förband

handgrepp och klinga var av koppar. Inskriften var illa medfaren. Fyra ännu läsbara runor gav texten: ---fiath ---.

Upphittaren har icke velat överlämna svärdet till något museum. Han är amatörarkeolog och har sin egen samling.

Hur mycket metall av alla slag och legeringar, som nordborna hade, bevisar lösensumman för kejsar Hathuulfr-Atahualpa: 1 326 535 guldpesos, dvs 5 545 eller 5 035 kg guld samt 51 610 silver-mark, dvs 10786 eller 11742 kg silver. (De dubbla talen beror på att man hade två olika viktsystem)

Haathuulfr regerade Inkariket med huvudstad i nuvarande Peru, åren 1525-1532.

Den siste, 17 kejsaren (medförde det ännu på 1700-talet i Helgeådalen i Skåne markanta personnamnet) Ormar, avrättades av de rovgiriga och maktgalna spanjorerna, den 24 juni 1572. Därmed var den siste nordiskättade regenten i Sydamerika borta, 670 år efter vikingarnas ankomst till Mexico (enligt Diego Duvan).

PN Ormar har i Skåne givit upphov till tre ortnamn: Ormastorp.

I samband med kristen mission på 1200-talet talades om ett annat typiskt skånskt förnamn under vikingatiden: Gnupa, som också har stannat kvar i skånska ortnamn. Detsamma gäller namnet på prästen, fader Thumi (Thummi), vilket bildar förleden i fyra skånska vikingatida ortnamn: Thumathotp, som i dag heter Tommarp.

Man känner ett stort antal östnordiska förnamn med en starkt betonad fornskånsk prägel. Jag har vid genomgång samt rekonstruktion ur indiansk språkåtergivning från (okt 1982) funnit 32 manliga, men bara 4 kvinnliga: Karivor, Liviva, Ketilridr och Thora, som på runstenar stavas rent skånskt som "Toa".

Det var icke bara till Sydamerika som de skånskättade normanderna kom mycket tidigt: senast kring 1150. De nådde Västafrika omkring 1250. Om man utnyttjade den afrikanska kusten för resor till Sydamerika vet vi inte.

Jaque de Mahieu har i ett särskilt arbete behandlat normandernas utnyttjande av Sydamerikas silvergruvor. Vi vet genom guaranifolkets traditioner, att det var deras då helt nordiska förfäder, som hade hand om silvertransporterna. Idag är ju dessa guarani degenererade, förkrympta, delvis bastadiserade.

Det var denna export till Normandie, som möjliggjorde för Tempelherreorden att inom det franska riket och alldeles särskilt i Normandie, låta uppföra 70 gotiska katedraler och 50 stora gotiska kyrkor. Tempelherreorden förde också på 1200-talet ett sigill med en indian i full fjäderskrud och krigsutrustning, som 1307 beslagstogs av Filips folk (J de Mahieu: Les Templiers en Amerique, 1979). Sigilletts latinska inskrift lyder: Secretum Templi.

Som de Mahieu sökt visa, blev Sydamerika 1307 de sista tempelherrarnas och deras väldiga arkivs hemvist. Det var sedan påvestolen och den franska kungamakten, rädda om sin egen existens gentemot den enormt rika och välorganiserade tempelherreorden, som bl a räknade 15 000 riddarbröder och 45 000 lekmannabröder, brutalt krossat denna 1128 stiftade orden med dess frappant ekumeniska inriktning.

Denna märkliga orden hade som finansmakt en unik makt och var internationellt spridd. Dess centrum i Europa var Normandie, men dess residens låg i La Rochelle i det nuvarande departementet Aunis och vid Atlankusten.

Portugal lämnade visserligen asyl åt orden efter dess upplösning den 12 oktober 1307 och åtföljande konfiskation av dess egendom, men Roms och Paris händer nådde långt och man vågade ej helt lita på Lissabon.

En kort geografisk bild av vikingarnas uppträdande kan här vara på sin plats.

Bernadino de Sahagún (1503) säger, att han klart inhämtat av de lärdaste aztekiska prästerna att de vita kom norr över havet till Mexiko. Diego Duran sammanfattar sina grundliga efterforskningar med konstaterandet, att de vitas ankomst till Mexiko skedde år 902. Det bör ha varit den ankomne jarlens sonson, som 987 seglar till Yucatan. Jarlens namn år 902 känner vi icke, men väl landnameledaren 987: Ullmar Hathuulfrs son.

Efter mitt avslöjande av personnamnet på Ullmars far, har jag räknat med denne Hathuulfrs landstigning, sannolikt på Mellanamerikas kust, på 930-talet.

Landstigning i Panutlán (Guatemala) 967. Ullmar medförde på sina skepp 700 män och kvinnor, men till de indianska krönikornas häpnad inga barn, vikingarnas gamla sedvana.

I Mexiko 987, Ecuador 989, Amasonas 989, Colombia efter 990, där landet fick namnet Hundingamark, indianskt Cundinamarca, Peru år 1000, Bolivia 1005. Ny landstigning i Mexiko 1194. I Chile, Paraguay och Argentina efter 1284, grundandet av Quichériket i Mexiko 1332 (-1524).

Svåra påfrestningar måste nordborna utstå. Första kris: 988 uppror från indianernas sida. Av 2000 människor tvingas 1500 att lämna nuvarande Guatemala. Av de 500 kvarblivna torde en mycket stor del ha seglat söderut mot Amasonas år 989. Huvudparten, 1500, fortsatte norröver/på sina skepp. Landstiger, rullar skeppen över savannerna ut till Columbias kust. Landstigning 989 i Manta (Ecuador), som blev, de vitas flottbas i 300 år.

Den andra katastrofen kom år 1185. På dagen Chicunahui Tochli fann många indianer ett "mycket vitt, mycket blont och mycket vackert" vikingabarn, som furst Ixtilxochitt i sin krönika över det toltekiska folkets historia uttrycker det. De tog det med sig till toltekernas siste konung, Topilzin. Han visste ej vad han skulle

göra med det. Det visade sig att barnliket höll på att ruttna. Indianerna befalldes att bära bort det.

Bland nordborna hade av allt att döma en smittosam epidemi brutit ut. Man lade de dödas lik ut i skogen för att slippa vidare kontakt med dem. De tolteker som funnit och burit på det blonda barnets lik, insjuknade och dog. Smittan spred sig lavinartat. Det toltekiska folket, som saknade skydd mot sjukdomen, drabbades av en total katastrof: 90% dog. Skräck och fasa spred sig. Man trodde att nordborna med vilja velat "förgifta" dem. Nu bestämdes, att det inom den toltekiska staten, icke fick finnas blonda, nordiska barn över fem år. Förbudet betydde, att nordborna fick lämna landet och det var i kraft till 1532, då spanjorerna erövrade Inkariket.

Professor Pierre-André Gloor, president i det schweiziska antropologiska sällskapet och som studerat följderna av europeiska sjukdomsepidemiers ödeläggande följder för naturfolken i främmande världsdelar, har en förklaring till händelserna i det toltekiska riket. Han anser, att vi 1185 hade att göra med en rent europeisk farsot. Dess upphov har varit smittosamma mikrober mot vilka indianerna var totalt hjälplösa, då de saknade varje form av immunitet och antivirus.

Toltekerna fasade över katastrofen och rasade mot den vita överklassens förment djävulska anslag. De forna såsom gudar och hjältar hälsade vikingarna, blev nu på en gång "de ondskefulla dödarna". Det skulle senare få de ödesdigraste följder: slutet på nordbornas oinskränkta välde över främst Sydamerika.

År 1275 kom den tredje totala katastrofen. Kejsar Magar Hakonsson kom i öppen strid med prästerna. (PN Magar möter vi ännu på 1500-talet i Helgeådalen som Mager) .

Det oklart om det var mot Thul Gnupa och hans kristna mission kejsarens vrede yttrade sig eller om han redan kommit i konflikt med tiahuanacurikets mäktiga prästerskap genom den kristna missionens tillåtande.

Det blev ödesdigert. En våldsamt oro utbröt i riket Tiahuanacu vid Stillahavskusten. De missnöjda fick ett villigt redskap i bastarden Kari. (Han bar ett under vikingatiden vanligt förnamn. Idag har vi i Skåne alltjämt 8 Karstorp och i hela det svenska riket 56, alla bildade av PN Kari).

Kari regerade i delriket Quito, vars grundare kring år 1000 också hette Kari (av indianerna kallad "Kara").

Från sitt residens i Coquimbo reste han indianfolken mot de vita, som ju utgjorde herrefolket. Uppror utbröt i norr i delriket Chinchásuyu, bebodd av Chancháindianer och i söder i delriket Collasuyo.

Vikingaättlingarna räknade nu enligt krönikorna 300 000 människor, varav 75 000 var vapenföra män. Upproren kom som en blixtnedslag från en klar himmel: massmord på

alla vita. Majoriteten dräptes. De vitas egendom brändes och plundrades. Alla som kunde fly från blodbadet, flydde ur upprorshärdarna. I två år rasade Kari och hans indianer.

Det var nu, som överlevande, vilka nått ut till kusten från hamnstaden Manta i det nuvarande Ecuador, flottbas sedan 989, stack ut till sjöss och nu 1275 nådde öarna i Polynesien, varom tidigare talats och där de utvandrades ättlingar ännu helt rasrena levde år 1600 och delvis ännu 1778 (senare uppgifter har jag f n ej) .

Andra vita grupper flydde ut i skogarna och förvandlades från kultur- och överklass till nomadiserande eller bofasta stammar, som höll sig undan eller öppet förde krig med indianerna, i varje fall ännu vid spanjoreernas ankomst.

Huvudstaden Tiahuanco bokstavligen bröts ned sten för sten. Dess väldiga byggnadsverk med uppenbar europeisk bakgrund beskrevs och uppmättes år 1552 av Cieza de Leon. (Hans verk trycktes i Sevilla 1553). De har senare studerats och beundrats, bl a av Edmund Riss 1933 och Bertram Flornoy 1943, vilkas arbeten utgivits i tryck.

Kari, som organiserat upproret 1275, född av indiansk moder, dotter till en caraca, dvs regerande indianfurste, lyckades 1277 bli storkonung. Han gjorde Jötunkulla-Hatuncollá på norra stranden av sjön Titicaca till sin huvudstad.

Trots katastrofens omfattning lyckades de överlevande i mera från upproret intakta land och delstater, att organisera en vit motståndsrörelse, som leddes av tio jarlar (ayor). Deras namn känner vi inte mera. Åren 1277-1284 fördes ett obarmhärtigt hämndekrig och uppremsningsaktion mot indianerna.

De skulle aldrig mera göra uppror, men de överlevande nordborna utgjorde nu icke längre en verklig befolkning, utan bara en krigisk överklass.

År 1284 skapades det 5 milj km² stora Inguis rike, Inkariket, dvs Incap runa=den fjärde tidsåldern. Den förste kejsarens namn känner vi inte. Indianska krönikor kallar honom bara: Manco Cápac, dvs den glänsande Mangodr (den glänsande "utmärkte gifte krigaren"). Mangodr är i dag i Norden förvanskat till "godeman" under lågtysk språkpåverkan under medeltiden. Hans efterföljares nordiska namn känner vi, sonen hette Hroar kallad den tappre (på maya-quichué Sinchi Roca) PN Hroar (Roar) möter vi i Skåne i ortsnamnet Hroarslev, nu Roalov i Helgeådalén. Vi känner 17 kejsare eller Inka.

Inkariket omfattade till slut (1475-1532) ca 8 milj km² land, hela Stillahavskusten och in i Argentina, Paraguay och Brasilien. Det bestod från grundläggningen 1284 av det centrala riket, Tahuantisuyu, som delades i tre kungariken: Antisuyu i öster, Conticuyu i väst och Collasuyu i söder. Av nyerövrat land uppstod riket Chinchasuyu. Sist införlivades kring år 1475 kungariket Quito i norr och Skimr=Chimor i väster.

När spanjorerna 1532 erövrade Inkariket, som fick bestå som lydrike till 1572, dräpte de flertalet vita män och barn och tog kvinnorna som byte. Det är nu de kvinnor och flickor, som lyckades rädda sig ut i skogarna; bildade kvinnogrupper, liksom efter 1275-1277, vilka fanns kvar. Spanjorerna kallade båda grupperna "amazoner". De levde i markerna, byggde egna byar, drev jordbruk och hantverk. Endast en månad på året sökte de upp vita män, som fick bo hos dem denna tid och årligen återkomma. Barn, som föddes, blev kvar hos modern, med när sönerna var åtta år gamla sändes de vid männens årliga månads besök, hem med dem. Det var en mycket gammal sedvänja hos dem berättade 1925, de sista omkring 50 vuxna amasonerna. De levde i området Jacicuná i en egen by med nio stora hyddor. De fotograferades och utfrågades. I brist på vita män, hade de under sekler vandrat mot kusterna och sedan utmed floderna. År 1925 hade inga vita män på årtionden kunna inbjudas, utan de män, som nu kom en månad varje år, var indianer, först macuxius och 1925 sedan länge indianer av parintinstammen. Men dessförinnan hade det varit vita guacari. Det fanns 70 barn i kvinnoby. Ledarinnan var en stor kraftig vit kvinna, vars far varit en vit guacari. De levde i det stora område, genom vilket floderna Orinico och Oyapoc flyter. De berättar,; att de tillhörde en vit stam, som bodde österut. "Ledarinnan för kvinnoby kallades cayabi".

I äldre tid skars det högra bröstet efter kvinnoinvigningen bort, för att kunna få pilbågen att sitta fast, men den grymma seden låg 1925 ett antal generationer tillbaka i tiden.

Låt oss nu gå 400 år tillbaka i tiden före 1925. År 1542 bodde hundratals och åter hundratals helt blonda s k amasoner med en hud vitare än spanjorernas, vid Nhamundá, där deras huvudstad låg, ett enligt spanjorerna, betydande centrum, med otaliga hus av sten, vart och ett med en dörr, som var förbunden med andra, genom murade gator med vaktorn på bestämda avstånd från varandra. Det fanns fem stora soltempel, s k caranain, vilka från husfoten halvvägs upp var täckta av tunga, målade stenplattor, försedda med kvinnofigurer och föremål tillhörande solkulten, alla av guld och silver. De ledande kvinnornas bordsserviser var av guld eller silver, som överallt fanns i slösande överflöd.

De vanliga kvinnorna hade vackert bearbetade husgeråd i trä. Själva gick de klädda i de finaste yllekläder. Det fanns massor av boskap "lamas, alpacas ooh vicunjas".

Varje år mottog de under fjorton dagar besök av likaledes blonda vita män. De söner, som senare föddes blev antingen, om de var svaga, dödade eller vid åtta års ålder, överlämnade till sina fäder, vilka tog dem hem till sina hemorter.

Det är något av vad pater Christobal de Acuna meddelar i sin inberättelse till vicekungen av Peru.

Nämnda år 1542 riktade de helvita kvinnorna ett våldsamt angrepp mot Francisco de Orellana och hans trupper, I hans militärrapport heter det, att var och en av dessa blonda kvinnor, kämpade som tio indianer och med otrolig tapperhet.

Det kan ju icke råda något tvivel om, att de 1925 av Eduardo Barros Prado och hans expedition påträffade amasonerna, som uttryckligen betonade sin tillhörighet ett vitt folk i öster, var ättlingar till ett av de vita kvinno-samhällen, som vi ovan hört omtalas.

Sista gången de vita amasonerna, som ju icke längre var blonda och ej heller av ren vit ras påträffades, var 1954, då Eduardo Barros Prado på nytt mötte dem och studerade dem under fjorton dagar.

Att det långt efter 1500-talet fanns helt vita, blonda amasonstammar, vet vi. Det har bl a Charles-Marie de la Condamine utförligt berättat om i sin 1747 utgivna reseskildring, där hans sagesmän omtalar vad de upplevt eller deras närmaste berättat om kring år 1700.

Efter 1954 har ingen trots efterforskningar, sett några amasoner i Brasilien.

När Barros Prado 1961 genom Obidas, fick han veta att ett band kringströvande negrar, s k "boschnegeren", härjat i Obidasområdet och bl a gått över gränsen till Surinam, alltså vid floden Para do Oeste och dess floddal. Floden bilar i väster gräns för Obidasområdet, längst i söder invid Amason flodsystemet.

Man misstänker att detta svarta band kan ha dödat eller svårt decimerat de sista amasonerna, eftersom de sedan dess är spårlöst försvunna. De borde 1961 ha utgjort omkring 120-140 barn, flickor och kvinnor.

Spörsmålet om de sydiskandinaviska (läs: skånska) vikingarna, har såsom tidigare meddelats, de senaste tjugo åren, varit föremål för intensiv forskning i Sydamerika. Det gäller här, som överallt, att ett nytt vetandeområde kräver sin tid att kartlägga och insamla material och framförallt skapa den metodiska grundvalen. I sin begynnelse gör man alltid felgrepp. Det blir ett underskattande eller överskattande av enskilda källor eller fynd.

Den svagaste länken är och förblir den tolkning av runinskrifter, som den i Buenos Aires verksamme, i Wien födde, Hermann Munk (med ursprung i, Schleswig), fått intagen i J de Mahieus alla böcker. Detsamma gäller hans likaså oanvändbara tolkning av titlar, personnamn och ortnamn. När det gäller nordiska vikingars uppträdande utanför Norden och särskilt i så avlägsna områden som Mellan- och Sydamerika, måste, som jag upprepade gånger skrivit till de Mahieu, ovillkorligen skandinaviska fackmän kopplas in. Får de se Munks fantasifulla tolkningar, så är faran den, att de i stället för egen opartisk analys slår ihop boken med en betänklig skakning på huvudet och tror att allt står på den bedrövliga nivå.

Amazonasriket (ca 989-ff) omfattade ca 5 milj km². Det var Amilvagens och hans bror Vaknis rike. Det hade grundats av "den store fadern", den "vite hjälten", som man kallade Amilvagen, vars minne städse levde kvar.

Den nordiska besättningen här, koncentrerades i grova drag räknat kring Parnaíba och utgjorde på 1200-talet ett område som skissartat kan sägas ha legat mellan nutidens Barreirinhas i öster och nutidens Camosón i väster och söderut sträckte sig mot eller norr om nutidens San Francisco do Maranhão. Ser vi ytligt på kartan, kan vi se konturerna av riket från nutidens Belem i nordväst till nutidens Salvador (Bahia) i sydost, mellan vilka städer det är 1750 km och området som sådant 2.8 milj km².

Det stora spørsmålet: hur länge fortlevde nordiskt språk och runskrift kan f.n. icke besvaras. Allt vad som fanns av skrift förstörde Karis horder 1275-1277. Och alla de stora arkiven och biblioteken på 1500-talet, ödelade spanjorerna. Av resterna finns ingenting med runskrift.

Det faktum, att de 'yngsta runinskrifterna, uppvisar upptill 7 varianter av varje ursprunglig runa och att språket blir mer och mer svårläst och också otydligt, bevisar, att både det östnordiska språket och den gamla 24 runorsfutharken, sist med 26 runor, befann sig i upplösning och att man övergick till indianskt språk. Själva runorna har fortlevat till våra dagar, men bara som meddelelsesyntonymer, utökade med nya meddelelsetecken och icke som bokstäver och skrift. Språk och runskrift kan som allmänt kulturarv ha försvunnit efter omvälvningen 1275-1277. Det skulle motsvara vad som på 1000- och 1100-talet skedde i Europas vikingastater från Ryssland över Polen till England och Normandie.

Tolkningen av indianiserade ord, titlar, Orts- och personnamn har f.n. icke fått sin slutliga metodik. Man måste känna till nordisk och indiansk ljuduppfattelse och språkgrundval. Där till kommer att de spanska och portugisiska språken har bestämt indianska språks ortografi vid transkription. Vi kan skriva Tokanhusir, när romanskt språk har Tocanquzin för Tukihus.

Vissa av våra konsonanter t ex "br" och "gn" kan icke återges av indianskt tunga, ej heller begynnelsevokal i namn: Gnupa blir Jupán-Ki. Ivar blir Yahuar, Asgeir blir Huascar, Ulfr blir Hualpa och Ingvar förvandlas till Pinahua eller Pinava osv.

Eftersom det indianska P, som föregår namnförändringen "Pinavar" automatiskt bortfaller i nordiskt språk och i andra europeiska lingvistik, får vi ur denna nordiska aspekt kvar av det indianska Pinava, bara - inavar/ - inahua. Och då ser, att detta på ett helt annat sätt korresponderar med det nordiska Ingvar.

Den första regeln för en språkfamiljs uppfattning, först genom hörsel sedan vid skriftlig nedteckning av ett ord ur ett språk ur en helt annan språkgrupp, är att man känner båda språkssystemens ljudåtergivning, fonetik och hur en sådan fonetisk

uppfattelse skriftligen återgives. Pinavar/Pinahua betyder ingenting i indianska språk.

På samma sätt förför man inför mötet med varje nordiskt ortnamn, personnamn, enkel ord, titel osv.

Sålunda blev det fornnordiska PN Tuki i dess egenskap av förnamn i indianska språk uppfattat som Tocay, men i sammansättningar, t ex i ortnamnet Tukahysir, Tukishus, sker en omvandling till Tocaquazo, dvs Tokahuasi, eller till Toranguzir, dvs Tokanhusir. (Jfr de sju skånska Tukaethorp, nu Tockarp).

I Illadynastin i delriket Collasuyu i Inkakejsardömet har PN Tuki + adjektivet Illuge av indianskt språk omvandlats genom att man ersatt det nordiska "illugi" (ondskefull) med mayaadjektivet " illa" (ljus) och därigenom har "Toca" framför "illa" givit ett "Takuilla" som ett enda: namn.

Medan det öppna PN Amilvagar i indiansk text nästan oförändrat bibehålles under formen "Amalavaci", blir däremot Torkettil totalt förvandlat och uppfattas som "Duchicela". Tor har här blivit "Du" eller "Do". på samma sätt blir Heimlak till ett "Naymlap", Atar blir genom sitt klara uttal för ett indianskt öra till "Atau" detsamma gäller Hakon - Hakun, Hundi - Cundi: Aki - Auca, Björn - Purun, Vaeri - Vari: Vigar - Vira.

VEM LEDDE VIKINGARNA TILL MELLANAMERIKA ÅR 902

Den sydamerikanska vikingaforskningen har hittills (1983) utgått ifrån, att vikingarna under Ullmars (Olman) kommit till nuvarande Guatemala år 967.

Det har emellertid lyckats för mig att lösa problemet kring det hittills oförklarliga namnet "Tonatiuh", dess innehåll är en indiansk förvanskning av "son "atiuh", dvs "son Hathulfrs", därmed kunde vikingarnas uppträdande dateras till omkring 930-talet och det historiska nordiska personnamnet bakom Iztac Mixcóatl = Camaxli = Tonacatecuthli klarläggas. Däremot har vi ännu inga möjligheter att nå fram till Hathulfrs gemåls nordiska namn. Hon framträder som gudinna under tre skilda beteckningar. Det är ej heller möjligt att få fram namnet på Ullmars broder, endast känd under en rad gudanamn och som 987 under Ullmars frånvaro i Yukatan anstiftade uppror, vilket gjorde att aztekerna senare kallade honom Yá ott, dvs "den onde" eller "fienden".

Det visar sig, att dateringen "930-talet" ej döljer sanningen. I Bernadino de Sahagúns krönika (1553), uteslutande byggd på indianska källor och meddelad av indianska lärda:, får vi vikingarnas ankomst enligt mayafolkets kronologi daterad till det västerländska året 902. Det passar utomordentligt in i bilden: nu förstår vi varför Ingui ännu ej hunnit att språkligt bli Ingvin och varför vikingarna ej hade

16, utan den gamla runraden med 24 runor, som de senare utvecklade till 26 tecken.

Vem var nu denne jarl? Vi skall helt bortse från de olika indianska kulturfolkens traditioner, vars landnamefurstars namn ersatts med indianska gudanamn osv. Vad vi vet, är, att i samband med upproret 987 och flertalet av vikingarnas flykt över den mellanamerikanska landtungan till Stillahavskusten, så uppträder bröderna Amilvakar (i indiansk form Amilavci) och Vakni (indianskt Vochi) i Amasonasområdet och ute vid Atlantkusten.

PN Amilvakar känner jag på nordisk botten endast från Skåne, där vi som mansnamn finner kortformerna: Amilar - lat Amilius, resp Almar (Jfr "Libri memoriales capituli Lundensis". Amilvakar kortform Almar: canonicus i Dalby kloster. Dödsdag 29 december 11.. (F III (I) Kal Januarii).

Vidare Amilvakar: kortform Amilicus: conversus i Heliga Trefaldighetsklostret i Lund: dödsdag 25 november 11. F G VII Kal Decembris).

En annan äldre kortform var Amaka, en nunna i S:t Laurentiusklostret i Lund. Minnesdag 19 oktober 11.. (F XIII (I) Kal Novembris).

Vi har emellertid PN Amilvakar i den fornskånska kungaätten redan kring 880, Det var en son till den landsflyktige kung Asgeir av Skåneland och farbroder till Normandies förste hertig, Hrolleifr (med kortform Hrolli, latiniserat Rollo) , död 932.

Denne Amilvakar uppträder i latinsk text som "Amilkar", men namnet har förvanskats till "Malgerus" och i en krönika (Richer de Reims omkring 990), har denne Amilvakar, med nordisk kortform Amilakar och med tillnamnet Hulki, fått sitt namn Amilvakar Hulki förvandlat till Amilkar Hulki, vilket har förvandlats till det nästan oigenkännliga "Malahulcius", där den normanniska förkortningen "Malger" och adjektivet Hulki bildat en sällsam syntes, som ingen före mig kunnat tolka. (Jfr Sttenstrup: Normandie, sid 78, 191).

Efter denne Amilvakar (Amilkar, latiniserat Amilgerus, med normandisk kortform Malger), född i Skåne senast 837/39 och död någon gång på 800-talet vilken jämte sina bröder lyckades rädda sig under danernas storkonung, Hardirik (Horik) I anslag 854 och fly till England, namngavs senare medlemmar av ätten, från 879 bosatt i Neustrien och 911 Normandies hertigsläkt. Bland dem märkes Amilgar (Malger), död efter 1031, greve av Corbeil och dennes brorson, ärkebiskopen av Rouen, greve Amilgar (Malger) , född 1018, död 1055. Prelaten, som skilde mellan sin kyrkliga dignitet och sin världsliga rang och som greve och förklarade för påven, att greven icke hade någonting med ärkebiskopen att göra. Det var två helt olika sociala arrangemang, ansåg han.

Förekomsten av detta för Skåne och dess forntida kungaätt unika personnamn (800-talet till 1100-talet) och det faktum att de skånska vikingarna i Mellan- och

Sydamerika (902 - ff) inom sin storkungaätt redan 987 (se ovan) framvisar PN Amilvakar, gör att man allvarligt måste fråga sig, om icke den stor jarl, som vinddrevs från Atlantens västkust till halvön Yucatan (i nutidens Mexiko), alltså konung Hathulfrs fader och Ullmars farfar, burit just detta namn. Om vi utgår från ett dylikt antagande, som icke kan förenas med premisserna för en vetenskaplig arbetshypotes, men icke desto mindre ger detta antagande arbetshypotesens form, så frågar man sig om icke Amilvakar Hulkis, 854- ff brorsöner, hertig Hrolleifr (Hrolli, latin Rollo) av Normandie och hans yngre broder, Gorm Asketilssun, haft en broder, Amilvakar, uppkallad efter farbrodern. En sådan möjlig, men helt obevisad Amilvakar, kan 902 ha varit högst 22 år och kan a priori vara identisk med den jarl, som av atlantvindarnas lek, år 902 nådde Amerikas kust. Hypoteser är farliga. Rena antaganden otillåtna. Men i detta speciella fall kunde ett antagande i denna riktning i hypotesens mera krävande form, likväl och trots allt reellt ha fog för sig.

Framtida forskning får utreda möjligheten. Det beror helt på om vi i mayaindianernas, aztekernas och tolkekernas nedtecknade historia, kan språkligt analysera något ur lingvistisk synvinkel oförklarligt namn eller begrepp, som innehåller ett korrumpert och fornöstnordiskt namn. Mayaindianerna på Yukatan talade om "den stora ankomsten" (902) av den "höghelige prästen" från landet i nordost bortom havet, den skäggprydda Itzamna. Och indianerna såg i nordborna "gudar och hjältar".

Numera kan vi metodiskt ur förvanskade nordiska låneord och personnamnen i Sydamerika få fram de riktiga ursprungliga formerna. Det finns otaliga för indianspråken främmande glosor, vilka härrör dels (äldre skiktet) från fornberbernas språk, dels (yngre skiktet) från fornöstnordiska i Sydsandinavien. Det äldre låneordsbeståndet är fullständigt orört och motsvaras av exakt samma ord i berberskan eller hamitiskan. Det yngre elementet (902- ff), som mottogs från vikingarna, är däremot delvis starkt förvanskat. Det gäller i första hand de fornordiska personnamnen och av personnamnen bildade ortnamnen samt titlar och även ett mindre antal låneord.